

[John Winther]

fælde, heller ikke sagen om kartoffelmelsfabrikken, som der efter det, jeg har fået oplyst her – og det er navnlig noget, der er sket i dag – måske nok kan være grund til at se på endnu en gang. Jeg tror, det er væsentligt, hvis denne debat kunne munde ud i, at der kom nogle bemærkninger, som man kunne gå videre med, hvor man henstiller til miljøstyrelsen, at man, når man træffer sine afgørelser, nok tager hensyn til de miljømæssige forhold, men også tager hensyn til, at der er noget, der hedder beskæftigelse herhjemme. Ellers kommer vi meget nemt derhen, at man træffer afgørelser, der er til skade for beskæftigelse, valutabalace og dermed på længere sigt for hele det danske samfund.

Jeg vil gerne meddele på mit partis vegne, at vi ikke kan stemme for det af fremskridtspartiet stillede dagsordensforslag. Det smager sådan lidt for meget af det gamle spørgsmål, om man er holdt op med at tæve sin kone. Vi synes, det er usagligt, og vi kan ikke støtte det. Men jeg skal indrømme, at jeg er glad for, at der ikke i denne sag bliver stillet forslag om en afværgedagsorden, for vi ville have haft tilsvarende svært ved at tage ministerens redegørelse til efterretning.

Prehn (CD):

Langt størsteparten af de ting, der i det daglige omgiver os, indgår som naturlige elementer i en cyklus, der er styret til en vis grad af vor natur og til en vis grad af mennesket. Den del af udviklingen, der er styret af mennesket, er i de sidste århundreder gået langsomt, men i de sidste årtier gået særdeles hurtigt. Vi tager ting ind fra naturen, forarbejder dem, bruger dem og giver dem tilbage til naturen. Vore indgreb har ikke den store betydning, når forekomsterne er rigelige eller den hastighed, hvormed de gendannes, er tilstrækkelig hurtig. Og dog, det kan ikke være lige meget, i hvilken form, på hvilken måde og på hvilket sted vi leverer de lånte ting tilbage. Det har i hvert fald vor accelererende udvikling lært os. Derfor har vi også været nødt til at have en lovgivning til at styre indgreb, forbrug og tilbagelevering. Vi må betale for de ting, vi låner, vi må levere dem tilbage på en sådan måde, at naturen igen kan bruge dem.

Det er mest bekvemt at levere de lånte ting tilbage i umiddelbar nærhed af det sted,

hvor de er forbrugt. Er der nu et sted, hvor befolkningstætheden er stor, ville der alt andet lige komme en ophobning, og naturen ville ikke være i stand til at genmodtage tingene, eller den ville reagere på en måde, der på længere sigt vil gøre det umuligt for mennesker og dyr at eksistere på det pågældende sted. Befolkningstætheden omkring Øresund, det bekvemme i her at skille sig af med det, som ikke mere er brugbart, har for tid tilbage fået os til at indse, at det, vi ad denne vej tilbageleverer, hurtigt vil gøre eksistensmulighed her umulig. Hvis vi ikke har rensset vores kloakvand, vil vi tilføre planterne i Øresund så mange salte og gødningsstoffer, at iltmængden ikke er stor nok til dyrelivet. Vi ville sætte en forrådnelsesproces i gang, der ville være umådelig svær at standse.

Tilsætter vi på den anden side vore opdyrkede områder disse gødningsstoffer, får vi et forøget udbytte. Affaldsstoffer fra f. eks. en kartoffelmelsfabrik kan, hvis de ledes ud i et vandløb eller i havet, få katastrofale konsekvenser. Bruges de samme affaldsstoffer på en hensigtsmæssig måde som gødningsstoffer, giver det stik modsat virkning. Undersøgelser foretaget af landbohøjskolen har netop vist, at hver femte torsk eller 20 pct. af torskene i de indre danske farvande har sårdannelser, hvorimod undersøgelser i ikke-forurenede områder giver et helt andet billede af torskens sundhedstilstand. Her er det kun nogle få promille, der har sår. Jeg skal her i parentes blot nævne, at sårdannelsen skyldes en bakterie, der lever, hvor der udslippes kulhydrat via industrispildevand. Det er da klart, at lægger man sådanne undersøgelser til grund for en fabriks eller industris eller arbejdsplads' beståen, så bliver det som regel arbejdspladsen, der må trække det korte strå.

På den ene side tales der om forurening af naturen, på den anden side om styring af naturen. Alt dette lyder jo meget enkelt, hvis det hele forholdt sig således, men her kommer noget andet og ret så alvorligt ind i billedet. Ikke alle de stoffer, vi leverer tilbage til naturen, er af en sådan beskaffenhed, at de kan indgå i den naturlige cyklus. Den ved Skælskør påtænkte PVC-fabrik vil frembringe et affaldsstof af denne beskaffenhed, og selv om dette er i minimale mængder, overvejer man stadig miljøhensyn fremfor en stor arbejdsplads.